

24.8.2017

Oikeusministeriö
lausuntopalvelu.fi

Lausuntopyyntö OM 18/41/2016

Ulosottoon liittyvien työllistymisen kannustinloukkujen purkaminen

---

Hallitus laati syyskuussa 2016 osana työllisyyttä lisääviä toimia seuraavan kirjauksen: "Ulosottoon liittyviä työllistymisen kannustinloukkuja puretaan. Myönnetään helpotuksia ulosottoon työllistymisen kannustamiseksi ja pienituloisten ylivelkaantuneiden henkilöiden aseman helpottamiseksi. Valmistelussa arvioidaan erityisesti ulosoton suojaosuuden korottamisen mahdollisuudet ja vaikutukset."

Oikeusministeriö asetti tammikuussa 2017 työryhmän, jonka tehtävänä oli selvittää eri vaihtoehtoja ulosottoon liittyvien työllistymisen kannustinloukkujen purkamiseksi sekä ehdottaa siihen parhaiten soveltuvaa ratkaisua. Työryhmän oli yhtenä vaihtoehtona arvioitava ulosoton suojaosuuden korottamisen mahdollisuuksia ja vaikutuksia. Työryhmän oli arvioitava myös muita vaihtoehtoja ja niiden vaikutuksia sekä selvitettävä ratkaisukeinoja, jotka kohdistuvat pitkään työttöminä olleisiin velallisiin. Hallitus linjasi puolivälitarkastelussa, että valmistelua jatketaan ulosmittauksen lykkäykseen perustuvan vaihtoehdon osalta.

Oikeusministeriö pyytää Suomen Yrittäjien lausuntoa työryhmän mietinnöstä. Lausunto pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön.

Ehdotus palkan ulosmittaukseen lykkäyksestä ei kannusta työllistymään yrittäjänä

Hallituksen esityksen muotoon laaditussa mietinnössä ehdotetaan, että vähintään 258 päivältä työttömyysetuutta saaneet ulosottovelalliset olisivat suoraan pyyntönsä perusteella oikeutettuja saamaan lykkäystä palkan ulosmittaukseen, jos he työllistyessään ovat tulorajaulosmittauksen piirissä. Siten nykyinen harkinnanvarainen mahdollisuus lykkäyksen antamiseen muutettaisiin näiltä osin velallisen oikeudeksi. Käytännössä työttömyyden kestoa koskeva edellytys vastaisi nykyiseen tapaan noin vuoden työttömyyttä, mutta menettelyn yksinkertaistamiseksi edellytys sidottaisiin työttömyysetuuden maksupäiviin. Lykkäys on esityksessä sidottu työsuhteeseen:

lykkäys kestäisi puolet työsuhteen kestosta, kuitenkin enintään kuusi kuukautta.

Sellaisten velallisten osalta, jotka eivät ole ehtineet saada työttömyysetuutta 258 päivältä tai jotka työllistyvät tulorajaulosmittausta korkeammille tuloille, esityksessä ehdotetaan, että ulosmittauksen lykkäys säilyisi nykyiseen tapaan harkinnanvaraisena. Lykkäys kestäisi tällöin enintään puolet työsuhteen kestosta, ei kuitenkaan yli neljää kuukautta.

Lähtökohtaisesti mietinnön ehdotus palkan ulosmittauksen lykkäysmahdollisuuteen on hyvin valmisteltu ja kannatettava. Lykkäysvaihtoehto olisi suojaosuuden korottamiseen verrattuna sekä velkojien ja velallisten että julkisen talouden näkökulmasta parempi, koska järjestelyssä saatu kertymä ei pienene, mutta saannin ajankohta siirtyy hieman myöhemmäksi. Suojaosuuden korottamisella olisi ollut myös kielteisiä vaikutuksia velallisten maksuhäiriömerkintöjen lisääntymiseen. Esityksessä on kuitenkin huomattava epäkohta, joka tulisi asian jatkovalmistelun yhteydessä korjata.

Työ- ja elinkeinoministeriö on antamassa tänä syksynä eduskunnalle esityksen työttömyysturvalain muuttamiseksi. Työttömiä kannustettaisiin aloittamaan yritystoiminta muuttamalla työttömyysturvalakia siten, että yritystoiminnan pää- ja sivutoimisuutta ei arvioitaisi neljän kuukauden aikana yritystoiminnan aloittamisesta lukien. Työnhakija saisi mainitulta ajalta työttömyysetuutta yritystoiminnan estämättä. Jos työnhakijalla olisi tuloa yritystoiminnasta, tulo otettaisiin huomioon maksettavan työttömyysetuuden määrässä. Muutos koskisi työttömänä aloitetun yritystoiminnan lisäksi myös työssä ollessa aloitettua yritystoimintaa. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2018 alusta.

Nyt lausunnolla olevassa mietinnössä ehdotetaan, että vähintään 258 päivältä työttömyysetuutta saaneet olisivat suoraan pyyntönsä perusteella oikeutettuja saamaan lykkäystä palkan ulosmittaukseen, jos työllistyessään ovat tulorajaulosmittauksen piirissä. Ehdotettu muutos koskisi ainoastaan henkilöitä, jotka työllistyvät työsuhteiseen työhön. Yrittäjätöiminta jäisi ehdotuksen ulkopuolelle. Yhdenvertaisuuden sekä työllistymisen näkökulmista olisi perusteltua ulottaa samat mahdollisuudet myös niihin henkilöihin, jotka työllistyvät yrittäjinä.

Kummeksumme ehdotusta tässä muodossa ottaen huomioon hallituksen tahtotila kannustaa työttömiä yrittäjyyteen esimerkiksi työ- ja elinkeinoministeriön ehdotuksen muodossa. Ehdotus tarkoittaisi käytännössä sitä, että kannustinvaikutus ulottuisi ainoastaan työsuhteiseen työhön, ei yritystoiminnan käynnistymiseen.

Jos lykkäyssäännös ulotettaisiin myös yritystoimintaan, sillä olisi työ- ja elinkeinoministeriön esityksen voimaan tullessa merkittäviä kannustinvaikutuksia erityisesti ansiosidonnaisella olevien henkilöiden osalta. Koska ansiosidonnaisesta työttömyyspäivärahasta ulosmittaus olisi edelleen mahdollista, kannattaisi yrittäjän mahdollisimman pian saada yritystoiminnastaan tuloa. Tuloa ei ulosmitattaisi ja se sovittelun kautta pienentäisi päivärahaa, jolloin senkin osalta ulosmittaus jäisi määrältään pienemmäksi. Vaikutuk-

senä olisi säästö työttömyysturvamenoissa ja yritystoiminnan tuloksellisuuden kautta lisäys valtion tulopuolelle.

Kunnioitavasti

Suomen Yrittäjät

Mikael Pentikäinen
toimitusjohtaja

Tiina Toivonen
lainsäädäntöasioiden päällikkö